

УДК 336.647

Кваша О. В.

*аспірант кафедри фінансів
Університету Державної фіскальної служби України*

Kvasha Oleh

*Postgraduate Student of the Department of Finance
University of the State Fiscal Service of Ukraine*

АКЦІОНЕРНИЙ КАПІТАЛ ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ

Анотація. У статті проведено теоретичний аналіз підходів до розкриття категорії «акціонерний капітал» та її економічної сутності. Досліджено основні особливості категорії «акціонерний капітал» та виділено низку відмінностей від класичного поняття «капітал». Автором розглядається підхід концепції людського капіталу як один із ключових факторів суспільного виробництва та розвитку економіки. Також у статті розглядаються деякі питання функціонування поведінкової економіки та роль капіталу в ній. Описано роль цінних паперів у формуванні акціонерного капіталу. Виділено тісну взаємозалежність між фіктивним та реальним капіталом. На основі опрацьованого матеріалу запропоновано визначення категорій «капітал» та «акціонерний капітал», які дозволяють глибше розуміти їхню економічну сутність. Розглянуто роль капіталу підприємства в господарській діяльності акціонерного товариства.

Ключові слова: акціонерний капітал, капітал, статутний капітал, акція, дивіденди, людський капітал.

Вступ та постановка проблеми. Кожен бізнес намагається отримати максимальний прибуток. Для досягнення цієї мети необхідні засоби виробництва та їх ефективне використання, яке визначає кінцевий результат роботи.

Розвиток ринкових відносин у сучасній економіці привів до появи цілої низки нових економічних об'єктів обліку та аналізу. Одним із них є капітал підприємства як найважливіша економічна категорія.

З погляду економічної думки питання капіталу розглядалося з різних боків: його сутності, структури, форм і функцій тощо.

Нині поняття капіталу підприємства включає в себе сприйняття його як фактору виробництва, грошового ресурсу, часу і як результату людської праці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для визначення власного бачення сутності капіталу підприємства, акціонерного капіталу було розглянуто різні наукові підходи та враховано особливості організації діяльності акціонерних товариств порівняно з іншими типами підпри-

емств, які можуть здійснювати господарську діяльність в Україні. Так, узагальнення думок економістів різних епох – Д. Рікардо, А. Сміта, А. Маршалла, П. Самуельсона, У. Нордхауза, Дж. Кларка, І. Фішера, І. Шумпетера, Дж.-М. Кейнса, Дж. Нїтзан, Ш. Біклер, С. Майерс, К. Макконелл, К. Маркса, М.І. Туган-Барановського, В.Д. Базилевича, І.А. Бланка, І.В. Лїпсіца, Г.О. Крамаренко та інших.

Метою дослідження є аналіз, систематизація та узагальнення підходів до визначення категорії «капітал» та «акціонерний капітал».

Результати дослідження. Перш ніж розглядати сутність акціонерного капіталу, доцільно визначитися з категорією «капітал», яка також є досить дискусійною.

Більшість економічних шкіл (меркантилізм, фізіократи, класична школа, марксистська економічна школа, неокласична економічна школа та інші) зробили вагомий внесок в економічну науку та в розуміння сутності категорії «капітал».

«Капітал» походить від латинського слова *capitalis* [2] і означає «головний, основний, дуже важливий, ґрунтовний».

Вперше змістовне визначення капіталу надав засновник класичної школи політекономії Адам Сміт, який запропонував розуміти його як «сукупності тих запасів, від яких очікується одержання прибутку та які використовуються для подальшого виробництва продукції» [23].

Для більш глибокого вивчення категорії «капітал» варто провести узагальнення та порівняльний аналіз різних думок економістів у різні періоди розвитку економічної теорії (табл. 1).

З таблиці можна дійти висновку, що капітал як матеріально-речовий ресурс розглядався такими вченими, як А. Сміт [23], Дж. Мілль [2], Е. Бем-Баверк [2]; капітал як відносини та як самозростаюча вартість розглядався К. Марксом [13]. У своїх працях Й. Шумпетер [1] та І. Фішер [1] також враховували економічну складову частину капіталу і вивчали його не як гроші власника, а як капіталовкладення, яке може приносити дохід його власнику.

Крім того, можна уніфікувати поняття «капітал» як багатство, яке створюється певною працею, використовується в подальшому виробництві товарів і послуг та приносить додатковий дохід його власникові.

Отже, головною властивістю капіталу є процес його обігу з метою одержання прибутку. Саме на цю особливість звернув увагу К. Маркс у своїй фундаментальній праці «Капітал» [13]. Він зазначав: «Повна форма процесу, що розглядається, виражена таким чином: $G - T - G'$, де $G' = G + \Delta G$, тобто дорівнює сумі початкової авансованої вартості та певного приросту. Цей приріст є додатковою вартістю. Таким чином, початково авансована вартість не тільки залишається в процесі обігу, але збільшується на

розмір додаткової вартості. Тому саме цей рух перетворює її в капітал. Оборот та зростання вартості капіталу відбувається в межах його руху» [13].

У першій половині ХХ ст. І. Фішером [1] було запропоновано трактування капіталу як «всеосяжного» та такого, що включає в себе всі блага, які приносять дохід протягом певного проміжку часу незалежно від напряму застосування та сфери діяльності [24]. Іншими словами, капітал став розглядатись як базова та системо-утворююча категорія економічної науки і практики господарювання на всіх рівнях функціонування економічної системи. Проте оскільки первинною ланкою економіки виступає суб'єкт господарювання в особі підприємства чи підприємця, то категорія «капітал» відображає особливості його функціонування у процесі суспільного відтворення.

Загальне визначення сутності економічної категорії «капітал» сучасними економістами виходить із вказаних положень та дає можливість розробляти власні концепції до розуміння цієї економічної категорії та структури капіталу підприємства (табл. 2).

Багатогранність поглядів щодо розуміння сутності поняття «капітал» пояснюється розвитком продуктивних сил та економічного механізму суспільства, а спільні моменти – результат того, що в процесі історичного розвитку капітал зберігає сутність, але змінюється його структура, форма і склад.

Як наслідок, цікавою є концепція «людського капіталу», до визначення сутності якої вчені дійшли через аналіз ролі і значення капіталу від початку його виникнення. За цим підходом, основним джерелом майбутніх доходів, задово-

Таблиця 1

Значення поняття «капітал» у різних економічних теоріях

Економічні школи	Підхід до визначення сутності капіталу	Форма прояву капіталу
Меркантилісти	Капітал – це гроші (золото, срібло), що утворені у сфері обміну	Торговий капітал, утворений у сфері обміну
Фізіократи	Капітал – це багатство, що є результатом «накопиченої праці»	Капітал, утворений у сфері виробництва
А. Сміт	Капітал – частина запасів, від яких очікують у майбутньому дохід.	Капітал, зайнятий у матеріальному виробництві
Дж.С. Міль	Капітал – це заздалегідь накопичений запас та результати минулої праці	Капітал є результатом заощадження
К. Маркс	Капітал – це самозростаюча вартість, що приносить додаткову вартість.	Додана вартість створюється капіталом через виробництво, а в обігу вона перетворюється в грошову форму
Е. Бем-Баверк	Капітал – це накопичений запас, проміжний продукт, створений працею і природою заради підвищення продуктивності виробництва.	Капітал – запас, що створений працею і природою
К. Вексель	Капітал – це продукти минулої праці, що мають вартість і що підвищують продуктивність «поточної праці і землі». Капітал – це збережена праця, а відсоток – різниця між граничною продуктивністю збереженої праці і землі та поточної праці і землі.	Капітал – це продукт минулої праці
І. Фішер	Капітал – це запас, що породжує послугу капіталу, яка перетворюється на дохід, що має подвійну природу: речову і вартісну. Капітал – дискontований дохід, що приносить дохід своєму власникові.	Капітал – це запас, який приносить дохід
І.А. Третьяков	Капітал – це упредметнена праця	–
Б. Ефрусі, Н. Каблуков	Поділяли капітал на: 1) капітал як народногосподарська одиниця, яка включає суму господарських благ і продуктів, що йдуть на подальше виробництво; 2) капітал як одиниця приватна є сумою благ, що належать одній особі і що приносять йому дохід.	Капітал – це господарське благо, яке приносить дохід

Джерело: складено на основі [1; 2; 9; 13; 23]

Погляд сучасних економістів на поняття «капітал»

Економічні школи	Підхід до сутності капіталу	Форма прояву капіталу
Брелей Р., Майерс С.	Капітал являє собою сукупність фінансових інструментів, випущених у вільний обіг та підкріплених реальними активами, що здатні приносити дохід;	Капітал як сукупність фінансових інструментів
Ліпсіц І.В.	Капітал – це весь промислово-технічний апарат, який був створений з природних ресурсів людством для розширення можливостей виробництва благ.	Капітал як промислово-технічний апарат
Шульц Т.	Створив концепцію людського капіталу, керуючись теорією формування капіталу.	Концепція людського капіталу
Беккер Г.	Капітал являє собою не тільки уречевлену, але й живу працю (особисті якості людини, яка впливає на результат).	Теорія людського капіталу

Джерело: складено на основі [2–5]

лення соціальних, творчих та моральних потреб виступає суб'єкт в особі людини. Цей суб'єкт, який володіє здібностями, знаннями і трудовими навичками, є носієм людського капіталу – найважливішим елементом продуктивних сил, без якого неможливо матеріалізувати працю.

Тобто без використання людиною навичок капітал не може перетворитися на продуктивні сили. Тільки завдяки здібностям людини потенційні можливості перетворюються на реальні продуктивні сили [16].

Людина відіграє ключову роль у функціонуванні підприємства (корпорації), «оскільки саме вона є безпосереднім носієм інформаційно-інтелектуальної технології, її знання, вміння стають головним виробничим ресурсом» [22].

Цей підхід є актуальним і в контексті поведінкової економіки, значення якої зараз стає вагомим. Незважаючи на необхідність у забезпеченні виробництва ресурсами, людина виступає першочерговим, головним елементом будь-якої економічної системи, тому всі інші елементи є похідними.

Пропонуємо сприймати капітал як вартість, що знаходиться в постійному кругообігу і величина якої зростає, що забезпечує отримання доходу.

Специфічною формою капіталу, яка набула масового розповсюдження, є акціонерна. Особливість акціонерного капіталу проявляється у тому, що характер його утворення являє собою об'єднання великої кількості індивідуальних капіталів в один-єдиний – крупний. Тобто специфіка акціонерного капіталу, на відміну від інших форм, проявляється у способі його виникнення. Якщо згадані форми капіталу визначають стадію кругообігу або сферу функціонування капіталу (наприклад, промисловість), то акціонерний капітал визначає характер його формування [12].

Акціонерний капітал являє собою більш розвинуту форму капіталу порівняно з індивідуальним, він акумулює в одному місці суспільні засоби виробництва і робочу силу. Тому поява акціонерної форми капіталу стала новим поштовхом до розвитку нових продуктивних сил.

Організаційно-правовою формою функціонування акціонерного капіталу є акціонерне товариство. Ця організаційна форма нагепер є найбільш поширеною для ведення господарської діяльності. Вона стала найбільш зручною тому, що, з одного боку, дає можливість здійснювати централізацію капіталу шляхом акумулювання коштів дрібних інвесторів та передачі їх у управління, а з іншого – знижує ризик банкрутства власника крупного капіталу, пов'язаний із господарською діяльністю, обмежуючи відповідальність сумою, сплаченою за акції [19].

В умовах широкого розповсюдження акціонерного капіталу основною формою багатства стає акція. Акція є інструментом, за допомогою якого акціонерний капітал

одночасно перебуває у двох формах: у формі реального капіталу, втіленого у факторах виробництва, який утворює реальне багатство, та у формі фіктивного капіталу, який представлений на ринку цінних паперів.

Акція є уособленням реального капіталу в тому сенсі, що її ціна залежить від прибутку який отримало акціонерне товариство. Але цей зв'язок є опосередкованим. Між рухом капіталу і оборотом акцій знаходиться позичковий капітал [10]. Якщо будь-яке право на отримання доходу у майбутньому в цих умовах можна продати, то залежно від величини позичкового відсотка воно представляється як певний капітал. Створений капітал не є реальним чи дійсним процесом збільшення вартості. Але через продаж акцій ця форма акціонерного капіталу може перетворитися на реальний грошовий ресурс. Тому рух на ринку так званих титулів на дохід (акцій) можна прівняти до руху капіталу. Але варто зазначити, що прогнозоване отримання доходу визначає величину, ціну цієї специфічної форми капіталу [17].

Між фіктивним та реальним акціонерним капіталом є тісний взаємозв'язок, який проявляється через те, що капітал, який інвестований у бізнес через акціонерне товариство, стає грошовим капіталом. Але варто зазначити, що акціонера більш за все цікавить не сам процес виробництва, а майбутній дохід від вкладеного капіталу, а сам акціонерний капітал «стає додатковим капіталом промислового підприємства, тобто фіктивним» [11]. У цьому разі акціонерний капітал стане реальним, якщо на грошові кошти від продажу акцій будуть придбані фактори виробництва і розпочнеться сам процес виробництва.

Акціонерний капітал, як і будь-яка форма капіталу, перебуває в постійному обігу. Він не предмет, що перебуває у стані спокою, а об'єкт, який постійно потребує прикладного руху. Акціонерний капітал для підвищення своєї вартості на ринку весь час змінює власну форму, одночасно перебуваючи в кожній із них. При цьому він потрапляє в усі сфери виробництва: промисловість, ритейл, сферу послуг, страхування та кредитування [23]. На практиці немає такої сфери, в якій би не перебував акціонерний капітал в організаційно-правовій формі акціонерного товариства або корпорації.

Завдання акціонерного капіталу – приносити додатковий прибуток. Ця властивість реалізується у процесі виробництва, що проявляється як відношення капіталу та праці. У цьому разі капітал буде виступати як вартість, що примножує себе через використання робочої сили. Саме тут закріплюється співвідношення між людьми в процесі збереження і примноження вартості. Рух вартості (в акціонерному розумінні) визначає фігуру присвоювача її постійного росту – акціонера, у володінні якого знахо-

дяться цінні папери [10]. Акція є специфічним титулом на частину доходу підприємства і забезпечує її власнику право на отримання частини прибутку, що генерується в акціонерній компанії. Ця частина доходу відрізняється від прибутку, що отримує акціонерне товариство загалом. А вже у межах індивідуального капіталу середній прибуток розкладається на дві частини: підприємницький дохід і позичковий процент. Дохід акціонера не зводиться ні до середнього прибутку, ні до підприємницького доходу, ні до позичкового проценту. Власник акції отримує свою частку у вигляді дивіденду. Тому можна вважати, що саме у дивіденді знаходить своє вираження акціонерний капітал як економічна категорія [18].

Рушійною силою появи акціонерного капіталу стала суперечність між обмеженими можливостями одноособного власника і наростаючими потребами у капіталі. Оскільки капітал є економічною основою існування власності, то виникає відповідна специфічна форма власності – акціонерна. Таким чином, акціонерний капітал є основою для акціонерної власності. Але це судження не означає, що акціонерний капітал є пасивним об'єктом власності [22]. Категорія акціонерного капіталу є самостійною в економічній науці і має власну соціально-економічну сутність, яка відрізняється від суті акціонерної власності.

Якщо розглядати акціонерну власність з правового погляду, то вона буде розкриватися як сукупність речей, які належать групі акціонерів. Тобто акціонерна власність виступає у предметно-речовій формі і відноситься тільки до певного об'єкта. Головним об'єктом акціонерної власності виступають засоби виробництва, які є необхідною умовою для виробництва і в ринкових умовах виступають як капітал у предметно-речовій формі. Таким чином, якщо засоби виробництва розглядаються як об'єкт акціонерної власності, то капітал теж стає об'єктом цих самих відносин власності [10]. Саме це і дає можливість ототожнювати акціонерний капітал та акціонерну власність.

Таким чином, поняття «акціонерний капітал» в економічній сфері є самостійним, але доволі складним під час дослідження його соціально-економічної сутності. Акціонерний капітал являє собою складну систему, що включає в себе різні, але взаємопов'язані елементи.

Капітал, як і будь-яка економічна категорія, визначається певними характерними рисами, які суттєво впливають на ведення виробничо-господарської діяльності будь-якого суб'єкта господарювання і розкривають його глибинний зміст. До таких характеристик належать [5; 17; 21]:

- капітал виступає одним з основних факторів виробництва;
- капітал, як фінансовий ресурс підприємства, характеризується певним рівнем доходності та рівнем ризику;
- капітал – це основне джерело генерації добробуту власників виходячи з рівня доходності і ризику;

– капітал визначає власну середньозважену вартість, а також ринкову вартість підприємства;

– динаміка зміни капіталу визначає ефективність господарської діяльності підприємства.

Висновки. Проаналізувавши низку підходів до визначення категорії «капітал», можна зробити такі висновки:

1) незважаючи на різноманітність трактувань капіталу, основні підходи, які визначають його сутність, залишаються актуальними і натеper: предметно-функціональний, соціально-економічний, грошовий та концепції капіталовкладення;

2) основний акцент економістів, як вітчизняних, так і зарубіжних, робиться на тому, що капітал перебуває у постійному русі та приносить дохід;

3) присутня різниця у дослідженнях вітчизняних і зарубіжних економістів. Наприклад, у зарубіжній літературі «капітал» трактується як уніфікована категорія, і дослідники не намагаються корегувати вже наявні судження, а проводять глибокий аналіз попередніх досліджень. Тоді як вітчизняні економісти намагаються інтегрувати власне розуміння категорії «капітал».

Цей аналіз дає змогу зрозуміти, що категорія «капітал» за своєю сутністю є досить широкою, що підтверджує велика кількість інтерпретацій його визначення.

Варто звернути увагу на те, що акціонерний капітал несе в собі подвійну природу. Результатом руху реального капіталу є додаткова вартість, а фіктивного капіталу – розподіл і перерозподіл цієї ж додаткової вартості, бо самі цінні папери не створюють вартості.

Отже, можна вважати, що акціонерний капітал являє собою капітал акціонерного товариства, створений за рахунок внесків акціонерів шляхом придбання ними акцій цієї ж компанії, з метою отримання додаткової вартості у майбутньому.

Також можна зробити певні висновки щодо соціально-економічної сутності акціонерного капіталу:

- акціонерний капітал виражає економічні відносини, що виникають у процесі об'єднання індивідуальних капіталів в один крупний капітал;
- акціонерний капітал являє собою цілісну економічну систему різних форм капіталу, кожна з яких може бути розглянута як окремий елемент цієї системи і є сукупністю взаємопов'язаних елементів, що виконують певні функції;
- акціонерний капітал здійснює безперервний рух;
- як і будь-яка система, акціонерний капітал повинен включати об'єкти та суб'єкти, на яких спрямована його дія. Такими об'єктами можна вважати обіг капіталу у всіх функціональних формах. Суб'єктами є усі господарські сфери економіки, в інтересах яких здійснює свій рух акціонерний капітал;
- акціонерний капітал має високу ліквідність та гнучкість, що проявляється у його здатності швидко акумулювати необхідні ресурси та здатності до переорієнтації за необхідності зміни цілей корпорації.

Список використаних джерел:

1. Базилевич В.Д. Економічна теорія: Політекономія : Підручник / за ред. В.Д. Базилевича. 7-ме вид., стер. Київ : «Знання-Прес», 2008. 719 с.
2. Базилевич В.Д., Колчигін О.П., Свіридов С.М. Сутність, структура і оборот капіталу. Київ : Державний торгово-економічний університет, 1995. 36 с.
3. Блауг М. Кларк, Джон Бейтс. 100 великих економістів до Кейнса. СПб. : Економис, 2008. С. 134–137. 352 с.
4. Городня Т.А. Сучасна стратегія управління капіталом підприємства. Наук. вісн. НЛТУ України. 2008. Вип. 18(10). С. 250–253.
5. Десять великих економістів от Маркса до Кейнса. Москва : Інститут Гайдара, 2011. С. 355–400. 400 с.
6. Іщенко Я.П., Галайда Л.В. Теоретичні основи формування власного капіталу підприємства. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2015. Вип. 15. Ч. 1. С. 146–148.
7. Каменецкий В.А., Патрикеев В.П. Капитал (от простого к сложному). Москва : ЗАО Издательство «Экономика», 2006. 583 с.
8. Капітал корпорації: методологія визначення сутності. Науковий вісник НЛТУ України. 2013.

9. Крамаренко Г.О., Чорна О.Є. Финансовый менеджмент : підручник. Дніпропетровський ун-т економіки та права. Київ : ЦНЛ, 2006. 520 с.
10. Кужелев М.А., Коник О.В. Капитал корпорации: теоретический и методологический аспекты. Финансы, учет, банки. Донецк : ДонНУ, Каштан, 2008.
11. Кужелев М.О. Корпоративне управління в системі корпоративних відносин: методологічний аспект. Науковий вісник НЛТУ України, 2013.
12. Кужелев М.О. Капітал корпорації: методологія визначення сутності. Науковий вісник НЛТУ України, 2013.
13. Маркс К. Капитал. Критика политической экономии. Том 1: процесс производства капитала. Отел второй, глава четвертая: превращение денег в капитал. Москва : «Политиздат», 1983. 737 с.
14. Поддєрьогін А.М. Финанси підприємств, четверте видання : підручник. Київ : КНЕУ, 2002.
15. Проволоцька О.М., Ясиненко Д.В. Використання акціонерного капіталу підприємств: теоретико-методичні проблеми дослідження та умови підвищення ефективності. Вісник Криворізького економічного інституту КНУ. № 1. 2013.
16. Рикардо Д. Еврейская энциклопедия Брокгауза и Ефрона. СПб., 1908-1913.
17. Савенко Н.В. Акціонерний капітал: сутність та функції. Вісник Дніпропетровського університету. Економіка. Випуск 5(2). 2011. С. 65–72.
18. Самуэльсон П., Барнетта У. Интервью с Полом Самуэльсоном. О чём думают экономисты. Беседы с нобелевскими лауреатами. Москва : Юнайтед Пресс, 2009. С. 190–213.
19. Самуэльсон Пол, Нордхауз Вильям. Экономика. Учебник по экономике на английском языке. Шестнадцатое издание. Издательство : The McGraw – Hill Companies, Inc., 1998. 781 с.
20. Сірко А.В. Економічна теорія. Політекономія : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2014. 416 с.
21. Слав'юк Р.А. Капітал підприємств і банків: теоретичні основи формування та управління : монографія. Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2016. 330 с.
22. Слав'юк Р.А., Чиж Н.М. Управління структуруванням власного капіталу акціонерних товариств : монографія. Київ : УБС НБУ, 2009.
23. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов. Москва : Эксмо, 2007. 960 с.
24. Чухно А.А. Постіндустріальна економіка: теорія, практика та її значення для України. Київ : «Логос», 2003. 631 с.
25. Шубіна С.В., Малахов В.А., Літвінцева Н.С. Комплексний аналіз основних засобів промислового підприємства. Вісник Університету банківської справи. 2017. № 3(30). С. 95–101.
26. Nitzan Jonathan. Capital as power: a study or order and creorder. Jonathan Nitzan and Shimshon Bichler. 438 p.

АКЦИОНЕРНЫЙ КАПИТАЛ КАК ЭКОНОМИЧЕСКАЯ КАТЕГОРИЯ

Аннотация. В статье проведен теоретический анализ подходов к раскрытию категории «акционерный капитал» и ее экономической сущности. Исследованы основные особенности категории «акционерный капитал» и выделен ряд отличий от классического понятия «капитал». Автор рассматривается подход концепции человеческого капитала как один из ключевых факторов общественного производства и развития экономики. Также в статье рассматриваются некоторые вопросы функционирования поведенческой экономики и роль капитала в ней. Описана роль ценных бумаг в формировании акционерного капитала. Выделена тесная взаимозависимость между фиктивным и реальным капиталом. На основе разработанного материала предложено определение категориям «капитал» и «акционерный капитал», которые позволяют глубже понимать их экономическую сущность. Рассмотрена роль капитала предприятия в хозяйственной деятельности акционерного общества.

Ключевые слова: акционерный капитал, капитал, уставный капитал, акция, дивиденды, человеческий капитал.

SHARE CAPITAL AS AN ECONOMIC CATEGORY

Summary. During development of economical theory and economy as a whole, a significant part of enterprises was transformed to new organisationally-legal forms. By them now joint-stock companies act. Now in modern literature sharp and uniform interpretation of economical substance of the category “share capital” is absent so the author believes that given question requires a further research by various scientific-economists. In the article primarily economical substance of the category “capital” is considered, being based on classical economical theories. The author leads a theoretical analysis of various approaches to deployment of the category “share capital” and her economical substance. As well he describes features of the approaches of scientists to process of interpretation of the category “capital”. By author the main features of the category “share capital” are investigated and a series of differences is allocated from classical concept “capital”. In the economy and society as a whole, the person always is person which accepts final decision therefore, author as well the approach of the conception of human capital, as one of the key factors of social production and development of the economy is considered. As well in the article some questions of functioning of behavioural economy and the role of the capital in it are considered. Role and interrelation of securities in formation of cost of equity capital of the enterprise on the market are described. As well close interrelation is considered between fictitious and real capital based on modern market attitudes between the subjects of economic activity. On the basis of developed material author's approach to definition of the category “capital” and “share capital” based on properties and functions of the capital in his various forms of indication is offered. As well in work the role of the funds of enterprise in economic activity of joint-stock company is considered. Received results of research of economical substance of the category “share capital” allow deeper to understand his economical nature. On the basis of received results conclusions are made.

Key words: share capital, capital, equity capital, share, dividends, human capital.